

Hobbelige trottoirs, losse stoeptegels en oneffenheden op fietspaden en wegen. Voor velen herkenbaar en veelal het gevolg van aanwezige boomwortels. Regelmatig ontstaan problemen door wortelopdruk of doorschietende boomwortels, met in het ergste geval letsel of schade aan opstallen of andere bouwwerken tot gevolg. Wat tegen dit laatste kan worden gedaan, wordt hieronder besproken.

Auteur: Luurt Wildeboer*

Maatregelen bij schade door boomwortels

Veel percelen van particulieren grenzen aan gemeentelijke groenvoorzieningen, met daarin vaak (grote) bomen. Die bomen hebben wortels die zich vanwege hun stabiliteit veelal vlak onder het maaiveld bevinden. Daardoor kan er gemakkelijk wortelopdruk ontstaan of kunnen wortels doorschieten naar naburige percelen, hetgeen in beide gevallen tot hinder of schade aanleiding kan geven en leidt tot klachten.

Zo kan het voorkomen dat een bewoner bij de gemeente klaagt over bomen die op een meter van een tuinmuur staan die tevens als erfgrens dient. Hij ondervindt daarvan schade doordat sprake is van wortelopdruk bij de tuinmuur waardoor de fundering wordt aangetast en er scheuren in de muur ontstaan. Hij spreekt de gemeente daarop aan en verzoekt de boom, dan wel de doorschietende wortels, te verwijderen, of de door hem geleden schade te vergoeden. De vraag rijst of de gemeente aansprakelijk kan worden gehouden voor de gevolgen van de doorschietende boomwortels of de opgetreden wortelopdruk, aangezien de aanleg van groenvoorzieningen immers ook behoort tot haar publieke taken.

Voor de beoordeling van de vraag naar de aansprakelijkheid is in de eerste plaats van belang op welke afstand van de erfgrens de bomen zijn geplant. Als de bomen te dicht op de erfgrens staan is dit ongeoorloofd. Wanneer kan daarvan nu worden gesproken? Op grond van het burennrecht is het niet toegestaan om bomen op minder dan 2 meter van de erfgrens te planten, tenzij de eigenaar van het naburige perceel daarvoor toestemming heeft verleend. Omdat in bovenbedoeld geval de afstand van de bomen tot de erfgrens minder dan twee meter is, staat vast dat deze situatie ongeoorloofd is. Op grond hiervan kan door de bewoner worden gevorderd om de onrechtmatige toestand te beëindigen, hetgeen in de regel verwijdering van de boom of de doorschietende boomwortels zal inhouden, maar eventueel ook kan bestaan uit het treffen van beschermende maatregelen om (dreigende) schade tegen te gaan. Dit geldt niet indien de bomen op meer dan 2 meter van de erfgrens zijn geplant. Evenmin geldt de regeling voor het geval de bomen op de openbare weg staan, waaronder ook de trottoirs begrepen worden. Voor een huurder staat deze mogelijkheid niet open, ook

al houdt de regeling verband met het voorkomen van hinder ten gevolge van aanwezige beplanting. Op grond van het Burgerlijk Wetboek kan volgens vaste rechtspraak alleen een eigenaar een beroep doen op deze regeling. In veel gevallen zal overigens pas na lange tijd sprake zijn van schade door wortelopdruk of doorschietende wortels, doordat de boom flink is gegroeid. In dat geval kan een bewoner worden geconfronteerd met verjaring. Dat betekent dat de gemeente dan niet meer kan worden gedwongen tot verwijdering van de boom of de wortels. Van verjaring van de vordering is sprake na verloop van twintig jaar. Verjaring kan worden voorkomen door al eerder de gemeente te manen maatregelen te treffen, of de boom of wortels te verwijderen. Wanneer er al sprake is van verjaring en geen verwijdering van de boom en/of de wortels meer kan worden afgedwongen, betekent dit nog niet dat een bewoner maar genoegen moet nemen met schade als gevolg van het wortelstelsel van de aanwezige bomen. In dat geval zou tenminste schadevergoeding kunnen worden gevorderd wegens het op onrechtmatige wijze toebrengen van hinder als gevolg van het laten doorgroeien van boomwor-

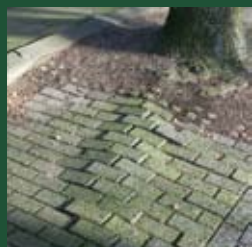
tels. Tevens zou op grond hiervan kunnen worden geprobeerd verwijdering af te dwingen als andere maatregelen geen oplossing bieden. Wanneer de scheurvorming is ontstaan door het wortelstelsel van de op (te) korte afstand van de tuinmuur aanwezige bomen, kan worden afgedwongen dat de daardoor ontstane schade worden vergoed. Deze mogelijkheid staat ook open voor huurders. Daarmee is het probleem van de wortelopdruk of de doorschietende wortels echter feitelijk nog niet opgelost doordat de oorzaak voor verder toenemende scheurvorming van de muur en van de schade in dat geval immers aanwezig blijft. Op grond van het Burgerlijk Wetboek heeft een bewoner het recht om de doorgeschoten wortels te verwijderen. Dit geldt ook voor huurders of andere gebruikers alsmede voor gevallen waarin de bomen op meer dan 2 meter afstand van de erfgrans staan. Anders dan in het geval van het verwijderen van overhangende takken of andere beplanting, is in het geval van het weghakken van doorgeschoten boomwortels, geen aanmaning vereist waarin de eigenaar van de bomen in de gelegenheid wordt gesteld om binnen een redelijke termijn de overhangende takken of de wortels

te verwijderen. De gedachte hierachter is dat het snoeien van bomen of struiken meer kennis vergt dan het verwijderen van doorgeschoten wortels. Niettemin moet het snoeirecht en het wortelhakrecht steeds in redelijkheid worden gebruikt. Er mag geen situatie ontstaan waarin zoveel takken zijn gesnoeid of wortels zijn verwijderd, dat de boom geen bestaansrecht meer heeft. Tevens bestaat het risico dat het rigoreus snoeien of weghakken van boomwortels door de gemeente wordt gezien als het vellen van een boom zonder de vereiste kapvergunning, nu immers als gevolg daarvan de boom zal afsterven. Ook al wordt ervan uitgegaan dat het weghakken van wortels geen bijzondere kennis vraagt en het verwijderen daarvan zonder meer is toegestaan, is het aan te bevelen om steeds vanuit een oogpunt van zorgvuldigheid de gemeente hierover in kennis te stellen en te verzoeken om binnen een redelijke termijn zelf de hinderlijke boomwortels te verwijderen, of alternatieve maatregelen te treffen om (verdere) schade te voorkomen. Laat de gemeente dit na, dan kan alsnog worden overgegaan tot verwijdering van de doorgeschoten boomwortels, voor zover dit binnen de

grenzen van redelijkheid is. De bevoegdheid om doorgeschoten boomwortels te verwijderen, betekent niet dat de gemeente verplicht is continu te controleren of boomwortels doorschieten naar naburige percelen. Voor het aannemen van onrechtmatigheid zullen daarom meer omstandigheden worden aangevoerd.

De bevoegdheid van bewoners om wortels van bomen op naburige percelen te mogen weghakken beperkt in de praktijk volgens de rechtspraak weliswaar de mogelijkheid om geleden schade (volledig) te verhalen op de gemeente, maar onmogelijk is het niet. Het verdient daarom aanbeveling om als bewoner de wortelgroei in de gaten te houden en (vroeg)tijdig maatregelen te nemen door het weghakken van doorgroeiende wortels, teneinde eventuele schade aan opstellen of andere bouwwerken te voorkomen. Dit voorkomt onnodig ingewikkelde geschillen met de gemeente. Voorkomen is immers beter dan genezen.

** Mr. ing. L.J. Wildeboer is advocaat bij CMS Derks Star Busmann N.V. te Utrecht*

Grondzuigen Boomtechniek

Witlox Groentechniek heeft zich gespecialiseerd in het snel en efficiënt aanpassen van ondergrondse groeiomstandigheden. Met name problemen bij oudere bomen zijn onze specialiteit. Met onze moderne grondzuigwagens kunnen we zonder bestrating te verwijderen proefsleuven maken om te kijken wat het probleem is van uw boom. Zijn de problemen in beeld gebracht dan kunnen wij u adviseren over een plan van aanpak. Wij verzorgen de totale uitvoering inclusief aanbrengen, beluchtungs- en drainagesystemen, infiltratiekragen, bomenzand en granulaat, boomroosters en herbestraten.

- Geen beschadiging van kabels of leidingen.
- Geen beschadiging van boomwortels.
- Minder kosten door strakkere planning.
- Nauwkeurig en flexibel met de zuigarm.
- Geluidsdempend en zo min mogelijk stof.

WITLOX
GROENTECHNIEK
UDEN

DE SPECIALIST VOOR GROEIPLAATS VERBETERING EN INRICHTING

Witlox Groentechniek Parallelweg 32 5402 GL Uden
Telefoon 0413-250197 Fax 0413-245310
www.witlox.nl/zuigwagen info@witlox-wegenbouwuden.nl

QX Tuin- Park- en Landschaparchitectuur
Onderzoek - Ontwerp - Advisering - Begeleiding
www.Q-X.nl info@Q-X.nl